

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

Предлог за изменување и дополнување на
ЗАКОН ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Скопје, јуни 2012 год.

ВОВЕД:

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА
ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Енергетскиот во Република Македонија, начинот на негово уредување кој се заснова на пазарни принципи, правата и обврските на енергетските субјекти, како и начинот на работа и одлучување на Регулаторната комисија за енергетика е уреден со Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” број 16/11) и Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” бр. 136/11), како и со подзаконските акти донесени врз основа на наведените закони.

Со наведените закони се создаде сеопфатна законска рамка за функционирање на пазарот на одделни видови на енергија и се обезбеди зголемување на транспарентноста, конкурентноста и ефикасноста на енергетскиот систем во Република Македонија, како и се создадоа соодветни услови за развој на пазарите со различни видови на енергија, поголемо искористување на обновливите извор на енергија и зголемување на енергетската ефикасност.

Изготвување на предлог Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика е пред сè резултат на потребата од неговото усогласување со Законот за концесии и јавно приватно партнерство, согласно член 60 од истиот закон.

Поаѓајќи од досегашната практична примена на Законот за енергетика може да се оцени дека воспоставениот систем треба да се допрецизира во делот на пропишување на образецот на барањето за издавање на овластување за изградба на енергетски објекти. Едновремено потребно е допрецизирање на одредени прашања од областа на нафтените деривати поврзани со увозот на нафта, нафтени деривати и горива за транспорт за сопствени потреби, како и доуредување на главата за енергетската ефикасност со што ќе се овозможат услови за успешна имплементација на овој Закон.

Од наведените причини, се предлага изменување и дополнување на Законот за енергетика.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Целта на предложените измени и дополнувања на Законот за енергетика првенствено е негово усогласување со решенијата определни во Законот за концесии и јавно приватно партнерство, како и допрецизирање на одредени прашања во правец на создавање услови за имплементација на законот.

Законот чие донесување се предлага се заснова на истите начела на кои се заснова и основниот текст на законот.

Измени и дополнувања на законот се предложени во насока на допрецизирање на одредени прашања кои се однесуваат на пропишувањето на барањето за издавање на овластување за изградба на енергетски објекти. Исто така има допрецизирање во делот на пазарот на нафта и нафтени деривати и енергетската ефикасност, како и заради негово усогласување со решенијата определни во Законот за концесии и јавно приватно партнерство. Соодветно се предлагаат прекршоцни санкции за ново додадените материјални одредби, како и прекршоцни санкции за попречување на дистрибутерот на соодветниот вид на енергија ако корисникот на енергетски систем не дозволи пристап до секој имот или објект до мерниот уред.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика не предизвикува фискални импликации врз Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведувањето на Предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика не е потребно обезбедување на финансиски средства.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Со оглед на тоа дека се исполнети условите во членот 170 од Деловникот на Собранието на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 91/2008, 119/10 и 130/10), предлагаме донесување на закон по скратена постапка со оглед на тоа дека не е во прашање сложен и обемен закон.

Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика

Член 1

Во членот 3 од Законот за енергетика (“Службен весник на Република Македонија” бр. 16/11 и 136/11) точката 33 се менува и гласи:

“33. **Енергетски контролор** е физичко лице кое се стекнало со овластување во согласност со одредбите од овој закон;“

Точката 91 се менува и гласи:

“91. **Сертификат за енергетски карактеристики** на зграда е документ кој ги содржи податоците за енергетските карактеристики на зградата или градежната единица, пресметани на пропишан начин, а го издава трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола;“

Член 2

Во членот 51 во ставот 4 зборовите “ставот (1) на овој член.“ се заменуваат со зборовите “член 49 став (6), член 61 став (1) и член 64 став (1) од овој закон.“

Член 3

Во член 62 став (1) зборовите „концесија доделена од страна на Владата на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „договор за воспоставување на јавно приватно партнерство доделен од Владата на Република Македонија“.

Во ставот (2) зборот „Концесијата “ се заменува со зборот „Договорот“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„ (3) Периодот за кој се доделува договорот за воспоставување на јавно приватно партнерство не може да биде пократок од 20 години и подолг од 35 години. Јавното приватно партнерство, по барање на приватниот партнер, може да се продолжува за период за кој било воспоставено претходното јавно приватно партнерство. Приватниот партнер нема право да го пренесе договорот за воспоставување на јавното приватно партнерство на друго лице.

Ставот (4) се менува и гласи:

„(4) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот, донесува одлука за започнување на постапката за доделување на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство за изградба на нов систем за дистрибуција на природен гас. Во одлуката, Владата ќе го пропише видот на постапката за

доделување на договорот за воспоставување на јавното приватно партнерство, обврската за плаќање на концесискиот надоместок, како и критериумите за учество и за избор на најповолен понудувач.”

Во ставот (6) во првата реченица зборот „концесија” се заменува со зборовите „на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство”, а зборот „министерот” се заменува со зборовите „Владата на Република Македонија”.

Ставот (7) се менува и гласи:

„(7) На постапката за доделување на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство и на Договорот за воспоставување на јавно приватно партнерство се применуваат одредбите од Законот за концесии и јавно приватно партнерство и одредбите од овој закон.”

Во ставот (8) зборот „концесија” се заменува со зборовите „ воспоставување на јавно приватно партнерство”.

Член 4

Во член 63 став (1) зборовите „ концесија на градба која што ја доделува” се заменуваат со зборовите „ договор за воспоставување на јавно приватно партнерство што го доделува ”.

Во ставот (2) зборот „Концесијата ” се заменува со зборот „Договорот”.

Ставот (3) се менува и гласи:

„3) Периодот за кој се доделува договорот за воспоставување на јавно приватно партнерство не може да биде пократок од 20 години и подолг од 35 години. Јавното приватно партнерство, по барање на приватниот партнер, може да се продолжува за период за кој било воспоставено претходното јавното приватно партнерство. Приватниот партнер нема право да го пренесе договорот за воспоставување на јавното приватно партнерство на друго правно лице.”

Ставот (4) се менува и гласи:

„(4) Советот на единицата на локалната самоуправа, на предлог на градоначалникот, донесува одлука за започнување на постапката за доделување на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство за изградба на нов систем за дистрибуција на топлинска енергија. Во одлуката, советот на единицата на локалната самоуправа ќе го пропише видот на постапката за доделување на договорот за воспоставување на јавното приватно партнерство, обврската за плаќање на концесискиот надоместок, како и критериумите за учество и за избор на најповолен понудувач.”

Во ставот (5) зборот „концесија” се заменува со зборовите „на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство”.

Ставот (6) се менува и гласи:

„(6) На постапката за доделување на договор за воспоставување на договор за јавно приватно партнерство и на Договорот за јавно приватно партнерство се применуваат одредбите од Законот за концесии и јавно приватно партнерство и одредбите од овој закон.”

Во ставот (7) зборот „концесија” се заменува со зборовите „ воспоставување на јавно приватно партнерство”.

Член 5

Во членот 103 по ставот (4) се додаваат два нови става (5) и (6) кои гласат:

” (5) Потрошувачите кои набавуваат нафтени деривати или горива за транспорт од странство за сопствени потреби, при увозот на царинскиот орган доставуваат изјава дека набавените нафтени деривати или горива за транспорт ќе ги користат исклучиво за сопствени потреби.

(6) Формата и содржината на изјавата од ставот (5) од овој член ја пропишува министерот.“

Член 6

Во членот 110 во ставот (2) зборовите “обезбедуваат од“ се заменуваат со зборовите “издаваат врз основа на извештај од испитувањата на течните горива извршен во акредитирана лабораторија.“

Член 7

По членот 134 се додава нов член 134-а кој гласи:

“Член 134-а

- (1) Лицата од јавниот сектор се должни да ја следат и управуваат со потрошувачката на енергија во зградите или градежните единици во кои што ја вршат дејноста на начин на кој се остварува енергетската ефикасност и заштеда на енергија.
- (2) Единиците на локалната самоуправа, покрај обврските од став (1) од овој член, се должни да ја следат и управуваат со потрошувачката на енергија во јавното осветлување на начин на кој се остварува енергетската ефикасност и заштеда на енергија.
- (3) Заради исполнување на обврските од ставовите (1) и (2) од овој член, министерството ги користи податоците од единствениот информациски систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор (во понатамошниот текст: информациски систем) воспоставен и одржуван од страна на Агенцијата за енергетика, за што назначува лица од редот на своите вработени.
- (4) Информацискиот систем од ставот (3) на овој член особено содржи податоци за потрошувачка на енергија и трошоци за потрошената енергија во зградите или градежните единици, односно за јавното осветлување, нивни општи карактеристики, како и климатолошки податоци потребни за пресметување на енергетските карактеристики на зградите.
- (5) Лицата од јавниот сектор, согласно став (11) од овој член, се должни од редот на своите вработени да назначат лица задолжени за прибирање и внесување на податоците во информацискиот систем и верификација на истите, како и други активности поврзани со следење и управување на потрошувачката на енергија.
- (6) Лицата од јавниот сектор се должни:
 - 1) да ги евидентираат податоците за месечната потрошувачка на енергија за секоја зграда или градежна единица во кои што ја вршат дејноста, односно за јавното осветлување и истите да ги внесуваат во информацискиот систем; и
 - 2) да ги евидентираат податоците за трошоци за потрошената енергија и истите да ги внесуваат во информацискиот систем.
- (7) Правното лице кое согласно закон поседува климатолошки податоци, должно е од редот на своите вработени согласно став (11) од овој член да назначи лице задолжено за внесување на климатолошките податоци во информацискиот систем.
- (8) Лицата од ставот (5) и ставот (7) од овој член се должни редовно да внесуваат во информацискиот систем точни, сеопфатни и релевантни податоци, согласно ставот (11) од овој член.
- (9) Податоците од информацискиот систем се внесуваат и користат за подготовка на програмите и плановите за енергетска ефикасност што произлегуваат од овој закон, како и за пресметка на емисиите на стакленички гасови во атмосферата, емитирани како резултат на потрошената енергија.
- (10) При изготвување на извештаите за реализација на програмите и плановите за енергетска ефикасност, што произлегуваат од овој закон, Агенцијата за енергетика ги користи податоците од информацискиот систем.
- (11) Министерот со Правилник за информациски систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор поблиску ќе ги пропише:
 - 1) содржината и формата на информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија;
 - 2) начинот на воспоставување, водење и одржување на информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија;
 - 3) начинот, постапката и роковите за внесување и одобрување на податоците во информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија;
 - 4) корисниците, условите и начинот на користење, објавување и пристап до информациите од информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија;
 - 5) листа на лица од јавниот сектор кои имаат обврска за внесување на податоци во информацискиот систем за следење и управување со потрошувачката на енергија; и
 - 6) други услови.“

Член 8

Во членот 135 во ставот (2) зборовите “енергетскиот контролор“ се заменуваат со зборовите “правното лице или трговец поединец кој поседува лиценца за вршење на енергетска контрола“, а зборот “му“се брише.

Во ставот (5) точка 4 се брише.

Во ставот (5) точките 5 и 6 стануваат точки 4 и 5.

Во ставот (5) се додава нова точка 6 која гласи: “основни елементи на програмата за усовршување на енергетските контролори“.

Во ставот (5) во точката 7 по зборовите “одземањето на овластувањата за” се додаваат зборовите “енергетски контролори и лиценци за”, а зборовите “или други” се менуваат со зборовите “лиценците, односно”.

Во ставот (5) во точката 8 зборот “овластени “ се менува со зборовите “кои се стекнале со овластување за енергетски контролор и регистар на лицата кои се стекнале со лиценца“

Во ставот (5) по точката 8 се додава нова точка 9 која гласи: “содржината и формата на барањето за издавање на овластување за енергетски контролор и барањето за издавање лиценца за вршење на енергетска контрола,“.

Во ставот (5) точката (9) станува точка (10).

Член 9

Во членот 136 во ставот (2) по зборот “издаваат“ се додаваат зборовите “трговци поединци или“ а зборот “овластени“ се менува со зборовите “кои поседуваат лиценци“.

Во ставот (3) по зборовите “изјава од“ се додаваат зборовите “трговец поединец или“ и зборот “овластено“ се менува со зборовите “кое поседува лиценца“.

Во ставот (8) во точката 10 на крајот од реченицата се брише зборот “и“ и се заменува со запирка.

Во ставот (8) во точка 11 на крајот од реченицата се додава зборот “и“.

Во ставот (8) по точката 11 се додава нова точка 12 која гласи:

“12) начинот на вршење на надзор на издадени сертификати за енергетски карактеристики на зградите и на изготвени извештаи за наодите од контролата на системите за греење на просторот во згради со котли со ефективна моќност поголема од 20 kW и на системите за климатизација во згради со ефективна моќност поголема од 12 kW.“

По ставот (8) се додава нов став (9) кој гласи:

“9) Агенцијата за енергетика врши надзор на издадените сертификати за енергетски карактеристики на зградите и на изготвените извештаи за наодите од контролата на системите за греење на просторот во згради со котли со ефективна моќност поголема од 20 kW и на системите за климатизација во згради со ефективна моќност поголема од 12 kW.“

Член 10

Членот 137 се менува и гласи:

- (1) Со овластување за енергетски контролор може да се стекне секое физичко лице ако ги исполнува следните услови:
 - 1) да има најмалку високо образование од техничка насока,
 - 2) да има најмалку пет години работно искуство во структурата на работи на проектирање, надзор и одржување на градежни објекти, испитување на енергетски или процесни постројки, вршење на енергетски контроли или други енергетски услуги или работа на стручни или научни дејности од областа на енергетиката и
 - 3) положен стручен испит за енергетски контролор, како што е пропишано со правилникот од член 135 од овој Закон.
- (2) Физичкото лице кое се стекнало со овластување за енергетски контролор може да врши енергетска контрола само ако е вработено кај трговец поединец или правно лице кое се стекнало со лиценца за вршење на енергетска контрола.
- (3) Агенцијата за енергетика донесува решение за издавање на овластување за енергетски контролор, доколку физичкото лице ги исполнува условите утврдени во ставот (1) од овој член, односно донесува решение со кое се одбива барањето за издавање на овластување за вршење енергетска контрола, како што е пропишано со правилникот од член 135 од овој закон. Во постапката за донесување на решение за издавање на овластување за енергетски контролор, Агенцијата за енергетика наплаќа административни трошоци согласно Законот за административни такси.
- (4) Овластувањето за енергетски контролор од ставот (3) на овој член важи за период од три години и истото престанува да важи по сила на закон. Овластувањето може да се продолжи само ако енергетскиот контролор успешно заврши обука за усовршување на енергетските контролори, како што е пропишано со правилникот од член 135 од овој Закон. Енергетскиот контролор поднесува барање за продолжување на овластувањето 30 дена пред истекот на рокот на важност на обичното овластување.

- (5) Агенцијата за енергетика најмалку еднаш на три години објавува повик за избор на правни лица за спроведување на обуки и полагање на испити за енергетски контролори, како и обуки за усовршување на енергетските контролори, врз основа на програмата за обука и полагање на испити и програмата за усовршување на енергетските контролори, изготвени на начин пропишан со правилникот од член 135 од овој Закон.
- (6) Агенцијата за енергетика ги изготвува и донесува програмата за обука и полагање на испити и програмата за усовршување на енергетските контролори најдоцна до 31 октомври во тековната година за наредниот период од најмногу три години. Програмите се објавуваат во Службен весник на Република Македонија и на веб-страницата на Агенцијата за енергетика.
- (7) Агенцијата за енергетика донесува решение за избор на правните лица од ставот (5) на овој член, кое е со важност од три години.
- (8) Овластувањето за енергетски контролор или друг соодветен документ издаден во друга држава се признава од страна на Агенцијата за енергетика во постапка пропишана со правилникот од член 135 од овој закон.
- (9) Агенцијата за енергетика со решение го одзема овластувањето за енергетски контролор, ако:
 - 1) енергетскиот контролор не ја врши енергетската контрола независно, самостојно и објективно, односно во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон,
 - 2) на енергетскиот контролор му е изречена прекршочна санкција – забрана за вршење професија,
 - 3) ако делумно ја изгуби деловната способност, и
 - 4) не посетува утврден број на обуки согласно програмата за усовршување на енергетски контролори.
- (10) Против решението со кое се одбива барањето за издавање на овластување за вршење на енергетска контрола од став (3) на овој член и решението за одземање на овластувањето од ставот (9) на овој член може да се поведе управен спор.
- (11) Енергетскиот контролор на кого му е одземено овластувањето врз основа на став (9), точка 1) и точка 4) од овој член, не може да поднесе барање за издавање на ново овластување пред истекот на период од една година сметано од денот на одземањето на овластувањето.
- (12) Енергетскиот контролор на кого му е одземено овластувањето врз основа на став (9), точка 2) и 3) од овој член, по истекот на времето за која е изречена прекршочната санкција, односно по престанок на причините за делумно губење на деловната способност, со доставување на соодветен акт од надлежен орган може да побара издавање на ново овластување.
- (13) Овластениот енергетскиот контролор е должен најдоцна до 31 декември тековната година да достави доказ од надлежен орган дека не му е изречена прекршочна санкција – забрана за вршење професија, доказ дека нема изгубена деловна способност и доказ дека посетувал утврден број на обуки согласно програмата за усовршување на енергетски контролори.
- (14) Агенцијата за енергетика води регистар на издадени и одземени овластувања за енергетски контролори. Листата на издадени и одземени овластувања се објавува на веб-страницата на Агенцијата за енергетика. Во регистарот се запишуваат и овластувања или други соодветни документи од ставот (8) на овој член.
- (15) Агенцијата за енергетика води евиденција на избраните правни лица од ставот (5) на овој член и истата ја објавува на својата веб-страница.
- (16) Максималната висина на надоместокот за учество на обука и полагање на испит и максималната висина на надоместокот за учество на обука за усовршување на енергетските контролори се определуваат со тарифникот што го донесува Агенцијата за енергетика, а го одобрува Владата на Република Македонија.“

Член 11

По членот 137 се додава нов член 137-а кој гласи:

“Член 137-а“

- (1) Со лиценца за вршење на енергетска контрола може да се стекне трговец поединец или правно лице кое има вработено најмалку двајца овластени енергетски контролори. Министерството за економија наплаќа надоместок за издавање на лиценца за вршење на енергетска контрола во износ од 6.000 денари.
- (2) Лиценцата од ставот (1) на овој член се издава на барање од трговец поединец или правно лице. Кон барањето подносителот е должен да достави решение за упис во трговски регистар и регистар на други правни лица, што го води Централниот регистар на Република Македонија, доказ за вработување на

најмалку двајца овластени енергетски контролори, овластувањата за енергетските контролори и доказ дека на сметка на Министерството е извршена уплатата од став 1 на овој член.

- (3) Министерот издава лиценца за вршење на енергетска контрола, доколку трговецот поединец или правното лице ги исполнува условите утврдени во ставот (1) и (2) на овој член. Доколку трговецот поединец или правното лице не ги исполнува условите утврдени во ставот (1) и (2) на овој член министерот донесува решение со кое се одбива барањето за издавање на лиценца за вршење енергетска контрола.
- (4) Лиценцата за вршење на енергетска контрола важи за период од пет години и истата престанува да важи по сила на закон. Лиценцата може да се продолжи само ако трговецот поединец или правното лице ги исполнува условите од став (1) од овој член, како што е пропишано со правилникот од член 135 од овој Закон. Трговецот поединец или правното лице поднесува барање за продолжување на овластувањето 30 дена пред истекот на рокот на важност.
- (5) Трговецот поединец или правното лице кое се стекнало со лиценца за вршење на енергетска контрола е должно во рок од 15 дена од настаната промена да го извести министерството за секоја настаната промена во уписот во трговскиот регистар и регистарот на други правни лица и/или за промената на вработените овластени енергетски контролори, при што треба да приложи доказ за настанатите промени.
- (6) Министерот донесува решение за одземање на лиценцата за вршење на енергетски контроли ако:
 - 1) на енергетскиот контролор вработен во правното лице или трговецот поединец кој поседува лиценца за вршење на енергетска контрола му е одземено овластувањето за енергетски контролор,
 - 2) трговецот поединец или правното лице не го исполнува условот од став (1) од овој член,
 - 3) трговецот поединец или правното лице не го достави годишниот извештај во утврдениот рок согласно член 138 став (4) до Агенцијата за енергетика, и
 - 4) трговецот поединец или правното лице не го извести министерството за секоја настаната промена во уписот во трговскиот регистар и регистарот на други правни лица и/или за промената на вработените овластени енергетски контролори согласно став (5) од овој член.
- (7) Против решението на министерот од став (3) и став (6) на овој член може да се поведе управен спор.
- (8) Лиценцата за вршење на енергетска контрола или друг соодветен документ издаден во друга држава се признава од страна на министерството во постапка пропишана со правилникот од член 135 од овој закон.
- (9) Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола должно е најдоцна до 31 декември во тековната година да достави доказ од надлежен орган за водење евиденција на вработени лица за исполнување на условот од став (1) на овој член.
- (10) Министерството води регистар на издадени и одземени лиценци за вршење на енергетски контроли. Листата на издадени и одземени лиценци за вршење на енергетски контроли се објавува на веб страницата на Министерството.

Член 12

Во членот 138 ставовите (1), (2), и (3) се менуваат и гласат:

- (1) Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола е должно да ја врши енергетската контрола независно, самостојно и објективно, во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.
- (2) Извештајот за наодите од енергетската контрола го изготвува трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола и истиот мора да биде заверен и да биде потпишан од овластен енергетски контролор.
- (3) Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола е должно да води евиденција за извршените енергетски контроли и да ја чува документацијата за извршените контроли најмалку 10 години.”
По ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:
- (4) Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола е должно, најдоцна до 31 јануари во тековната година, да доставува до Агенцијата за енергетика годишен извештај за извршените енергетски контроли во претходната календарска година, кон кој ги приложува сите поединечни извештаи за извршени енергетски контроли за извештајниот период.

Во ставот (4) кој станува став (5) по зборовите “врз основа на” се додава зборот “годишните”, а зборовите “ставот (3)” се менува со зборовите “ставот (4)”. По зборовите “31 март” се додаваат зборовите “во тековната година”.

Ставот (5) се брише.

Ставот (8) се менува и гласи:

“(8) Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола издава сертификат за енергетски карактеристики на зградите, врз основа на извршена енергетска контрола.”

По ставот (8) се додава нов став (9) кој гласи:

“(9) Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола за извршената енергетска контрола наплаќа надомест, чија максимална висина се утврдува со тарифникот што го донесува Агенцијата за енергетика, а го одобрува Владата на Република Македонија. При утврдувањето на максималната висина на надоместоците се земаат предвид следните елементи: површина на зграда, старост на зграда, број и сложеност на посебни и придружни делови од згради, сложеност на техничко-технолошките постројки и индустриските процеси и други елементи, во зависност од предметот на енергетската контрола.”

Член 13

Во членот 165 во ставот (2) во точката б зборот “и” на крајот од реченицата се брише, а во точката 7) точката се заменува со запирка и се додава буквата “и”.

По точката 7) се додава нова точка 8) која гласи:

“(8) условите кои треба да ги исполнуваат телата за оценка на сообразноста за секој одделен вид на производ или група на производи кои што користат енергија или кои што влијаат врз потрошувачката на енергија.”

По ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

“(4) Во постапката за акредитација и овластување на телата за оценка на сообразноста од ставот (2) точка 8) на овој член се применуваат одредби од Законот за безбедност на производите.”

Член 14

Во членот 181 во ставот (1) во точката 3 зборот “седумдневните” се заменува со зборот “петнаесетдневните”.

Член 15

Во членот 190 во ставот (1) по точката 2) се додава нова точка 3) која гласи:

„3) корисник на енергетски систем ако не дозволи пристап до секој имот или објект до мерниот уред“ (член 76, став (5); член 93, став (4) и член 119, став (3)).

Точките 3), 4) и 5) стануваат точки 4), 5) и 6).

Во точката 6) која станува точка 7), во заградата бројот “(3)” се заменува со број “(4)”.

Во точката 7) која станува точка 8) во заградата бројот “(5)” се заменува со број “(6)”.

Во точката 8) која станува точка 9) во заградата бројот “(6)” се заменува со број “(7)”.

Точките 9), 10), 11) и 12) стануваат точки 10), 11), 12) и 13).

Во ставот (2) точките 2, 3 и 4 се бришат.

Точките 5, 6, 7, 8, 9 и 10, стануваат точки 3, 4, 5, 6 и 7.

По ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

“(3) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола, ако:

- 1) врши енергетска контрола спротивно на закон и техничките прописи (член 138, став (1));
- 2) не води евиденција за извршените енергетски контроли, не ја чува документацијата за извршените контроли најмалку 10 години (член 138, став (3));
- 3) не достави извештај до Агенцијата за енергетика за извршените енергетски контроли во претходната календарска година (член 138, став (4))”.

Ставот (3) станува став (4).

По ставот (4) кој станува став (5) се додава нов став (6) кој гласи:

“(6) Глоба во износ од 500 до 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во трговецот поединец или правното лице за дејствијата од ставот (3) на овој член.”

Ставот (5) и (6) стануваат ставови (7) и (8).

Ставот (7) кој станува став (9) се менува и гласи:

„(7) Глоба во износ од 700 до 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за дејствијата од ставот (1) , точки 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12 и 13“.

Во ставот (8) кој станува став (10), по зборовите “ставот (2)“ се додаваат зборовите “и ставот (3)“.

Во ставот (9) кој станува став (11) зборот “овластување“ се менува со зборот “лиценца“, и се додава нов став (12) кој гласи:

“(12) Глоба во износ од 1000 до 3000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице:

- 1) лице од јавниот сектор, односно правно лице ако не назначи лице од редот на своите вработени (член 134-а, став (5) и став (7)); и
- 2) лице од јавниот сектор, односно правно лице ако не евидентира и не внесе податоци во информацискиот систем (член 134-а, став (6) точки 1) и 2) и став (8)).”

Ставот (10) станува став (13) .

Член 16

Правилникот за информациски систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор од член 134-а од овој закон ќе се донесе најдоцна шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 17

Правилникот за формата и содржината на изјавата од членот 5 на овој закон ќе се донесе најдоцна три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.”

Член 18

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТИКА

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Со предложените изменувања и дополнувања на Законот за енергетика ќе се доуредат прашањата во врска со образецот на барањето за издавање на овластување за изградба на енергетски објекти, како и во делот на нафтените деривати и енергетската ефикасност. Едновременно се врши и усогласување со Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

Со членот 1 се доуредуваат дефинициите од областа на енергетската ефикасност кои се однесуваат на енергетски контролор и сертификат за енергетски карактеристики.

Со членот 2 се прави дополнување, односно се предвидува пропишувањето на формата и содржината на барањето за овластување за изградба или реконструкција на објектите да се однесува за сите видови енергетски објекти (производни, преносни, дистрибутивни и директни водови), со што се овозможува поголема транспарантност и пропишување на образецот за сите типови енергетски објекти.

Со членот 3 и 4 се врши усогласување со Законот за концесии и јавно приватно партнерство во делот на изградбата на нови системи за дистрибуција на природен гас и дистрибуција на топлинска енергија.

Со членот 5 и 6 се врши допрецизирање во делот на нафтата и нафтените деривати. Со овие членови се врши прецизирање во правец на тоа дека потрошувачите кои набавуваат нафтени деривати или горива за транспорт од странство за сопствени потреби, при увозот на царинскиот орган доставуваат изјава дека набавените нафтени деривати или горива за транспорт ќе ги користат исклучиво за сопствени потреби. Исто така се уредува дека формата и содржината на изјавата ја пропишува министерот надлежен од областа на енергетиката. Исто така се врши допрецизирање и во однос на тоа дека квалитетот на нафтените деривати и горивата за транспорт се потврдува со изјава за сообразност што производителите или трговците на големо на дериватот или горивото за транспорт, која наместо да ја обезбедуваат од акредитирана лабораторија сега се пропишува дека се издава врз основа на извештај од испитувањата на течните горива извршен во акредитирана лабораторија.

Со членовите 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 се врши допрецизирање во делот на енергетската ефикасност, посебно во делот на обврските за унапредување на енергетската ефикасност за Лицата од јавниот сектор кои се должни да ја следат и управуваат со потрошувачката на енергија во зградите или градежните единици во кои што ја вршат дејноста на начин на кој се остварува енергетската ефикасност и заштеда на енергија. Во правец на создавање услови за имплементација на Законот, се предлагаат и допрецизирање со цел олеснување на постапките за добивање на овластување за енергетски контролори, спроведување на обуки и полагање на испити за енергетски контролори, како и обуки за усовршување на енергетските контролори, врз основа на програмата за обука и полагање на испити и програмата за усовршување на енергетските контролори како и добивање на лиценца за вршење на енергетска контрола. Исто така се предвидува министерството за економија да издава лиценци за вршење на енергетска контрола на трговци поединци или правни лица кои имаат вработени најмалку двајца енергетски контролори со добиено овластување.

Со членот 13 се врши допрецизирање на член 165 при што се определува дека во постапката за акредитација и овластување на телата за оцена на сообразноста за производите за кои се однесува Уредбата за еко дизајн ќе се применуваат одредби од Законот за безбедност на производите.”

Во членот 14 се врши изменување, во делот на обврската за чување на резерви, односно наместо седумдневни се пропишува доколку производителите во своето производство користат мазут како гориво, а не обезбедиле во секое време да имаат оперативни резерви од мазут кои се најмалку еднакви на петнаесетдневни потреби за работа со максимален капацитет.

Со членот 15 и 16 се врши усогласување на предложените измени во овој закон со прекршочните одредби односно преодните одредби.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Со предлог законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика се предвидува допрецизирања во делот на пропишувањето на формата и содржината на овластувањето за изградба на енергетски објекти, нафта и нафтени деривати, енергетската ефикасност како и усогласување со Законот за концесии и јавно приватно партнерство..

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените измени и дополнувања ќе се решат отворените прашања во однос на имплементацијата на Законот во делот на пропишувањето на формата и содржината на овластувањето за изградба на енергетски обејтки, нафта и нафтени деривати, енергетската ефикасност како и усогласување со Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТИКА КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ, ОДНОСНО ДОПОЛНУВААТ

Член 3

(1) Одделните изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

- 1) Безбедност е способност за обезбедување на заштита на здравјето и животот на луѓето, заштита на животната средина и имотот со преземање на технички и други видови безбедносни мерки при производство, пренос и дистрибуција на енергијата или енергентите;
- 2) Биогорива се течни или гасовити горива добиени од биомаса;
- 3) Биомаса е биоразградувачкиот дел на продукти, отпад и остатоци од земјоделски (растителни и животински) субстанции, шумски и други индустрии, како и биоразградувачкиот дел на индустриските и комуналните отпади,
- 4) Бруто финална потрошувачка на енергија е потрошувачката на енергија и енергенти на потрошувачите (домаќинства, индустрија, земјоделие, транспорт, рибарство, услужни дејности и јавните услуги), вклучувајќи ја и сопствената потрошувачка на енергија во производните постројки и загубите на енергија и енергенти во преносните и дистрибутивните системи;
- 5) Вертикално интегрирано претпријатие е претпријатие, или група на претпријатија, кое што врши, односно вршат, барем една од енергетските дејности пренос или дистрибуција на енергија или природен гас и барем една од енергетските дејности производство или снабдување со соодветен вид на енергија или природен гас;
- 6) Високоефикасна комбинирана постројка е постројка што произведува електрична и топлинска енергија со висок коефициент на полезно дејство на постројката и ги исполнува пропишаните критериуми;

- 7) Гарантиран капацитет на систем за пренос на природен гас е преносен капацитет за кој што операторот на системот со договор му гарантира на корисникот на системот дека ќе му го овозможи без прекин;
- 8) Гаранција за потекло е документ издаден од Агенцијата за енергетика на Република Македонија (Агенција за енергетика) со единствена цел за обезбедување на доказ за потрошувачите дека определен дел или определена количина од енергијата е произведена од обновливи извори на енергија или во високоефикасни комбинирани постројки;
- 9) Гасовод е цевковод за транспорт на природен гас;
- 10) Горива за транспорт се горива наменети за употреба во транспортот, а можат да бидат нафтни деривати наменети за употреба во транспорт, биогорива или мешавина од биогорива и нафтни деривати наменети за употреба во транспортот;
- 11) Градежна единица е дел од зграда, спрат или стан во зграда кој што е наменет или пренаменет за одделна употреба;
- 12) Деклариран извоз на електрична енергија е испорака на електрична енергија од една држава врз основа на договорни обврски при што соодветното и истовремено превземање на електричната енергија е во друга држава;
- 13) Деклариран транзит на електрична енергија е ситуација кога постојат деклариран извоз и деклариран увоз помеѓу две други држави и номинираната патека на трансакцијата го вклучува електропреносниот систем на Република Македонија;
- 14) Деклариран увоз на електрична енергија е превземање на електрична енергија во една држава при што соодветната истовремена испорака е во друга држава;
- 15) Директен вод за електрична енергија е вод кој поврзува изолирана производна постројка и изолиран купувач, или вод кој поврзува производна постројка и квалификувани купувачи или вод преку кој снабдувач обезбедува електрична енергија за сопствените простории, за своите подружници и/или обезбедува снабдување на неговите квалификувани купувачи;
- 16) Директен вод за природен гас е цевковод за транспорт на природен гас што надополнува поврзан систем за природен гас, но не е дел од истиот;
- 17) Дистрибутивна мрежа за електрична енергија е електрична мрежа од меѓусебно поврзани електрични водови, трансформатори и друга опрема и постројки која што претставува составен дел на електродистрибутивен систем и преку која се пренесува електрична енергија преку низок, среден или висок напон;
- 18) Дистрибуција на електрична енергија е пренесување на електрична енергија преку високонапонски, среднонапонски и нисконапонски дистрибутивни мрежи и управување со дистрибутивниот систем на определено подрачје заради испорака на електричната енергија на купувачите, не вклучувајќи снабдување со електрична енергија;
- 19) Дистрибуција на природен гас е транспорт на природен гас низ дистрибутивен систем и управување со системот за дистрибуција на природен гас на определено подрачје заради испорака на природен гас на купувачите, не вклучувајќи снабдување со природен гас;
- 20) Дистрибуција на топлинска енергија е пренесување на топла вода или пареа преку дистрибутивна мрежа и управување со системот за дистрибуција на топлинска енергија на определено подрачје заради испорака на топлинска енергија на купувачите, не вклучувајќи снабдување со топлинска енергија;
- 21) Договорен капацитет во систем за пренос на природен гас е капацитет на системот за пренос на природен гас што операторот на системот го доделил на корисник на системот преку договор за користење на системот за пренос;

- 22) Договорно загушување при преносот на природен гас е состојба кога потрошувачката базирана на гарантираниот капацитет го надминува техничкиот капацитет на системот;
- 23) Долгорочно планирање е планирање на потребите за енергија и енергенти заради инвестирање во производните, преносните и дистрибутивните објекти на долгорочни основи со цел да се задоволат потребите на потрошувачите, диверзификација на изворите и да се обезбеди сигурност во снабдувањето;
- 24) Домаќинство е потрошувач што набавува енергија или природен гас за потребите во домаќинството, но не и за потребите на комерцијалните дејности;
- 25) Единица на локална самоуправа е општина или градот Скопје;
- 26) Електроенергетски систем е систем составен од производни постројки, електропреносна мрежа, една или повеќе електродистрибутивни мрежи и потрошувачи на електрична енергија;
- 27) Енергент или гориво е материјална супстанца со чие што согорување се добива топлинска и/или механичка енергија;
- 28) Енергетска ефикасност е однос помеѓу остварениот učinok во услуги, стоки или енергија и потрошената енергија;
- 29) Енергетска ефикасност/управување со потрошувачката на енергија е глобален или интегриран пристап со цел да се влијае врз количините и времето на користење на електричната енергија со цел да се намалат потрошувачката на примарна енергија и врвните оптоварувања со давање предност на инвестирањето во мерки за подобрување на енергетската ефикасност или други мерки, како што се: договори во кои може да се предвиди прекин во снабдувањето, зголемено инвестирање во производни капацитети ако тоа е најефикасна и најекономична опција, земајќи ги предвид позитивните влијанија врз животната средина од намалувањето на потрошувачката на енергија и сигурноста во снабдувањето, како и влијанието врз трошоците за дистрибуција;
- 30) Енергетска карактеристика на зграда е количина на потрошена енергија или проценета потрошувачка на енергија, меѓудругото за загревање на простор и вода, ладење и осветление, а неопходна за задоволување на различните потреби во зградите што произлегуваат од стандардно користење на градежните објекти, изразена преку еден или повеќе нумерички индикатори што се пресметуваат водејќи сметка за изолацијата, техничките карактеристики и конструкцијата на објектот, позицијата во однос на климатските влијанија, вклучувајќи ги сопственото производство на енергија и потребните климатски услови во објектот што влијаат врз потрошувачката на енергија;
- 31) Енергетска контрола е систематизирана постапка за утврдување на постојната потрошувачка на енергија, идентификација и квантификација на економски оправдани можности за заштеда на енергија во згради или група згради, индустриски процеси или постројки, или во јавни или приватни услужни дејности, и опфаќа подготовка на извештај за енергетската контрола;
- 32) Енергетска услуга е услуга со која се остварува физичка корист, средство или добра како резултат на користењето на енергијата со примена на енергетски ефикасни технологии и/или активности што вклучуваат постапки за управување, одржување и контрола при обезбедување на енергетската услуга, а се остварува врз основа на договор и за која може да се докаже дека, при нормални услови, допринесува за подобрувања на енергетската ефикасност и/или заштеда на енергија кои што можат да се измерат или проценат;
- 33) Енергетски контролор е физичко лице кое се стекнало со овластување за вршење енергетска контрола во согласност со одредбите од овој закон;
- 34) Енергетски објект е енергетски систем или дел од енергетски систем или објект за производство или складирање на енергија или енергент;
- 35) Енергетски сектор е сектор во економијата кој ги вклучува енергетските дејности утврдени со овој закон;

- 36) Енергетски систем е систем од меѓусебно поврзани објекти, уреди и постројки за пренос или дистрибуција на енергија или енергент кој што претставува интегрирана техничко-технолошка и функционална целина, а служи за испорака на енергијата или енергентот од производителите, односно изворите, до потрошувачите;
- 37) ЕСКО е правно лице што обезбедува енергетски услуги или други мерки заради подобрување на енергетската ефикасност кај своите корисници и кое што прифаќа извесен степен на финансиски ризик при извршување на работите, а плаќањето на услугите е целосно или делумно засновано на постигнатото подобрување на енергетската ефикасност или постигнување на други други договорени критериуми.
- 38) Ефективна моќност е најголема топлинска излезна моќност на уредот (изразена во kW) при непрекинатата работа со декларираниот коефициент на полезно дејство, определени и гарантирани од производителот на уредот,
- 39) Загушување во преносот на електрична енергија е состојба во која преку интерконективен вод не може физички да се пренесат моќности побарани од учесниците на пазарот на електрична енергија за реализација на меѓународна трговија со електрична енергија поради недостаток на капацитет во интерконективниот вод и/или недостаток на преносен капацитет во електропреносниот систем на Република Македонија;
- 40) Заштеда на енергија е измерено и/или проценето намалување на потрошувачката на енергија пред и после примената на една или повеќе мерки за подобрување на енергетската ефикасност, при што се води сметка за нормализација на надворешните услови што влијаат врз потрошувачката на енергијата, односно обезбедување на потребни услови за живеење и работа, како и еднаков квалитет и квантитет на производството во индустријата;
- 41) Зграда е покриена градба што има сидови и во која се користи енергија за климатизирање на внатрешниот простор (греење и ладење) и може да се однесува на зграда како целина или на делови од зграда што се наменети или пренаменети за засебно користење;
- 42) Значителна реконструкција на зграда е реконструкција на зградата во согласност со законот со кој се уредува градењето и кога е исполнет еден од следниве услови:
 - а) вкупната вредност на реконструкцијата е поголема од 25% од вредноста на зградата, не сметајќи ја вредноста на земјиштето на кое што е изградена зграда и трошоците за уредување на градежното земјиште, или
 - б) повеќе од 25% од плоштината на обвивката на зградата е предмет на реконструкцијата;
- 43) Интерконективен вод е вод за електрична енергија или цевковод за природен гас, вклучувајќи ја и припадната опрема и постројки, со кој се поврзува соодветниот преносен систем во Република Македонија со преносен систем на соседна држава;
- 44) Квалификуван купувач е купувач кој купува енергија или природен гас од производители, снабдувачи или трговци по сопствен избор;
- 45) Комбинирана постројка е постројка во која едновременно и во еден процес се произведува електрична и топлинска енергија и/или механичка енергија;
- 46) Корисник на систем е физичко или правно лице кое го користи енергетскиот систем заради предавање и/или преземање на енергијата или енергентот;
- 47) Котел е комбинација на котел и горилник каде што топлината добиена со согорување се пренесува на течност;
- 48) Купувач на енергија или енергент е физичко или правно лице кое купува енергија или енергент за сопствена потрошувачка или за натамошна продажба;
- 49) Лице е физичко или правно лице кое врши енергетска дејност, а е регистрирано во трговскиот регистар во Република Македонија;

- 50) Лице од јавен сектор е државен орган, орган на единица на локалната самоуправа, јавна установа и јавно претпријатие основано од Република Македонија или од единица на локалната самоуправа, како и претпријатие кое што врши дејности од јавен интерес кое е во сопственост или во кое Република Македонија, односно единицата на локалната самоуправа, има мнозинско учество;
- 51) Лиценца е акт издаден од страна на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, а врз основа на кој лицето може да врши енергетска дејност во Република Македонија;
- 52) Мали потрошувачи на електрична енергија се претпријатија кои што имаат помалку од 50 вработени и вкупен годишен приход или вкупна актива не поголем од 10 милиони евра во денарска противвредност, не вклучувајќи ги производителите на енергија и операторите на преносните и дистрибутивните системи;
- 53) Мерки за подобрување на енергетска ефикасност е секоја мерка насочена кон определена група потрошувачи со чија примена се постигнува подобрување на енергетската ефикасност што може да се измери и потврди или процени, а со која се постигнува намалување на потрошувачката на енергија, при што се задржува степенот на комфор во објектите за живеење и работење и намалување на енергетскиот интензитет за единица производ во индустријата при ист квалитет и квантитет на производство;
- 54) Мрежа за пренос на природен гас (преносна мрежа за природен гас) е мрежа од гасоводи предвидени за работа со номинален притисок од најмалку 12 bar и припадна мерно-регулациона опрема и е дел од системот за пренос на природен гас;
- 55) Нафтовод е цевковод со соодветни уреди и постројки за транспорт на сурова нафта;
- 56) Нов интерконективен гасовод е интерконективен гасовод чија што изградба не е започната пред денот на влегување во сила на овој закон;
- 57) Обвивка на зграда се интегрални елементи на зградата кои што го разделуваат внатрешниот простор на зградата од надворешноста;
- 58) Обврска или обврски за обезбедување на јавна услуга се една или повеќе обврски коишто им се наметнати на вршителите на регулираните енергетски дејности заради остварување на јавниот интерес во согласност со овој закон, а се однесуваат на сигурноста, вклучувајќи ја и сигурноста на снабдувањето, достапноста на услугата до корисниците во секое време, квалитетот и цената на енергијата или енергентите и услугите, како и заштитата на животната средина, вклучувајќи ја и енергетската ефикасност и заштита од климатските промени;
- 59) Обновливи извори на енергија се нефосилни извори на енергија, односно хидроенергија, ветерна, сончева, аеротермална, хидротермална и геотермална енергија, биомаса, депониски гас, биогаз и гас добиен од станици за пречистување на отпадни води и биомаса;
- 60) Оперативна сигурност е непрекинато работење на преносниот систем и, кога е тоа соодветно, на дистрибутивните системи, под предвидливи околности;
- 61) Оператор на електродистрибутивен систем е правно лице кое што врши дејност дистрибуција со електрична енергија и управува со електродистрибутивниот систем и е одговорно за работењето на системот, неговото одржување, развој и поврзување со електропреносниот систем и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за дистрибуција на електрична енергија;
- 62) Оператор на електропреносниот систем е правно лице кое што врши пренос на електрична енергија и управува со електроенергетскиот систем на Република Македонија и е одговорно за работењето на системот, неговото одржување, развој и поврзување со електропреносните системи на соседните земји и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за пренесување на електрична енергија;

- 63) Оператор на пазарот на електрична енергија е правно лице кое што го организира и управува со пазарот на електрична енергија во Република Македонија;
- 64) Оператор на преносна мрежа за природен гас е правно лице кое што врши дејност пренесување на природен гас преку преносна мрежа во негова сопственост или преносна мрежа на која има право на користење и соработува со операторот на преносниот систем за одржување, развој и проширување на мрежата;
- 65) Оператор на систем за дистрибуција на природен гас е правно лице кое што врши дејност дистрибуција на природен гас и управува со системот за дистрибуција за кој што му е издадена лиценца и е одговорно за неговото работење, одржување, развој и поврзување со други системи за природен гас и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за дистрибуција на природен гас;
- 66) Оператор на системот за дистрибуција на топлинска енергија е правно лице кое што врши дејност дистрибуција на топлинска енергија и управува со системот за дистрибуција на топлинска енергија и е одговорно за работењето на дистрибутивниот систем, неговото одржување, развој и обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за дистрибуција на топлинска енергија, не вклучувајќи го снабдување со топлинска енергија;
- 67) Оператор на системот за пренос на природен гас е правно лице кое што управува со системот за пренос за кој што му е издадена лиценца и е одговорно за неговото работење, одржување, развој и поврзување со други системи за природен гас и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за пренесување на природен гас;
- 68) Основна потрошувачка на енергија е нормализирана потрошувачка на енергија во згради, индустриски процеси или постројки, или во јавни или приватни услужни дејности и се користи при определувањето на идните заштеди на енергија;
- 69) Пазар на енергија или енергенти (енергетски пазар) е систем за купување и продавање на енергија или енергенти врз основа на понудата и побарувачката, со примена на услови и постапки пропишани врз основа на овој закон;
- 70) Повластен производител на електрична енергија е производител на електрична енергија од обновливи извори на енергија или од високо ефикасни комбинирани постројки кој што се стекнал со статусот на повластен производител;
- 71) Поврзани претпријатија се правно самостојни претпријатија кои се поврзуваат и кои воспоставуваат меѓусебни односи: претпријатие кое што во друго претпријатие има учество, значајно учество, мнозинско учество во основната главнина или мнозинско право во одлучувањето, определени со закон, како и зависно претпријатие, владеачко претпријатие и претпријатија кои дејствуваат заеднички;
- 72) Подобрување на енергетска ефикасност е зголемување на енергетската ефикасност во крајната потрошувачка на енергија како резултат на технолошки и економски промени и/или промени во начинот на однесувањето;
- 73) Потрошувач на енергија или енергент е купувач кој што набавената енергија или енергент ја користи за сопствена потрошувачка, вклучувајќи ги и операторите на системите за пренос и за дистрибуција кога купуваат енергија или енергент заради покривање на загубите во соодветните системи и производителите на енергија за сопствена потрошувачка;
- 74) Прекуграничен тек на електрична енергија е физички тек на електрична енергија низ електропреносниот систем на Република Македонија што е резултат на активности на производители и/или потрошувачи надвор од електропреносниот систем на Република Македонија;
- 75) Пренос на електрична енергија е пренесување на електрична енергија преку електропреносен систем и управување со електроенергетскиот систем заради испорака на електричната енергија на купувачите и не вклучува снабдување со електрична енергија;

- 76) Пренос на природен гас е транспорт на природен гас низ преносна мрежа за природен гас заради испорака на природниот гас на купувачите, не вклучувајќи снабдување со природен гас;
- 77) Преносен капацитет на електропреносниот систем е капацитет на системот или интерконективните водови за пренесување на електрична енергија без притоа да настане нарушување на нормалните работни параметри на системот, дефинирани во соодветните мрежни правила за пренос;
- 78) Преносна мрежа за електрична енергија е електрична мрежа од меѓусебно поврзани високонапонски електрични водови, трансформатори и друга опрема и постројки која што претставува составен дел на електропреносниот систем и преку која се пренесува електричната енергија;
- 79) Приклучок на преносен или дистрибутивен систем е функционална врска на водови (електрични водови или цевководи), опрема и уреди со која објектите и инсталациите на корисникот се поврзуваат на соодветниот преносен или дистрибутивниот систем;
- 80) Пристап на трета страна е обврска на операторот на системот за пренос или дистрибуција на енергија или енергент да овозможи на објективен и недискриминаторен начин користење на системот под регулирани услови и по претходно објавени тарифи;
- 81) Договорен пристап на трета страна е пристап на трета страна по договорени услови;
- 82) Продуктовод е цевковод со соодветни уреди и постројки за транспорт на нафтени деривати или горива за транспорт;
- 83) Производител на електрична енергија е правно или физичко лице кое произведува електрична енергија во постројка за производство на електрична енергија;
- 84) Проценка на енергетска ефикасност е стручна анализа заснована на научни, стручни и експериментални методи за утврдување на показателите за потрошувачката на енергија кај поединечните уреди и структурата на потрошената енергија;
- 85) Рамнотежа на понуда и побарувачка на енергија е задоволување на предвидените потреби на потрошувачите за енергија или енергент без воведување на мерки за ограничување на потрошувачката;
- 86) Регулаторна комисија за енергетика на Република Македонија (Регулаторна комисија за енергетика) е регулаторно тело основано со овој закон заради регулирање на одделни прашања во енергетскиот сектор;
- 87) Регулиран договор е договор кој е предмет на одобрување од страна на Регулаторната комисија за енергетика;
- 88) Регулиран производител на топлинска енергија е производител на топлинска енергија кој има обврска да обезбедува топлинска енергија за потребите на потрошувачите и системски услуги за потребите на операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија на кој што производителот е приклучен, по регулирани услови, цени и тарифи;
- 89) Регулирана енергетска дејност е енергетска дејност преку која се извршува обврската за јавна услуга и се врши под услови, начин, цени и тарифи пропишани, односно одобрени од Регулаторната комисија за енергетика;
- 90) Регулирана услуга е услуга која ја обезбедува вршител на регулирана енергетска дејност;
- 91) Сертификат за енергетски карактеристики на зграда е документ кој ги содржи податоците за енергетските карактеристики на зградата или градежната единица, пресметани на пропишан начин, а го издадава правно лице овластено за вршење на енергетска контрола;
- 92) Сигурност е сигурност во снабдувањето и обезбедувањето на енергија или енергент и техничка сигурност на енергетските системи;

- 93) Систем за дистрибуција на електрична енергија (електродистрибутивен систем) е енергетски систем за дистрибуција на електрична енергија преку високонапонски, среднонапонски и нисконапонски мрежи на дел од територијата на Република Македонија и кој што е поврзан на електропреносниот систем;
- 94) Систем за дистрибуција на природен гас (дистрибутивен систем за природен гас) е енергетски систем за дистрибуција на природен гас на определено подрачје од територијата на Република Македонија кој што е поврзан со систем за пренос во Република Македонија или дистрибутивен систем што се напојува со природен гас транспортиран со авто или железнички цистерни или други облици на транспорт;
- 95) Систем за дистрибуција на топлинска енергија (дистрибутивен систем за топлинска енергија) е енергетски систем за дистрибуција на топлинска енергија на подрачје или дел од подрачјето на единица на локалната самоуправа;
- 96) Систем за климатизација е систем составен од уреди неопходни за третирање на воздухот во затворените простори, со кој температурата е контролирана или може да се намали;
- 97) Систем за пренос на електрична енергија (електропреносен систем) е систем за пренос на електрична енергија во Република Македонија преку високонапонска мрежа;
- 98) Систем за пренос на природен гас (преносен систем за природен гас) е енергетски систем за пренос на природен гас составен од една или повеќе мрежи за пренос на природен гас, поврзан со системи за пренос на природен гас надвор од Република Македонија;
- 99) Системски или помошни услуги се неопходни услуги за работата на преносните или дистрибутивните енергетски системи заради обезбедување на сигурно и доверливо работење и управување со системите, а се дефинирани во соодветните мрежни правила;
- 100) Складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт е складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и/или горива за транспорт во посебни резервоари за сопствена потрошувачка, за потребите за преработка на сурова нафта и производство на нафтени деривати или горива за транспорт, како и за трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и/или горива за транспорт;
- 101) Снабдување со енергија, односно природен гас е продажба на енергија, односно природен гас на потрошувачите и може да вклучи трговија со енергија, односно природен гас;
- 102) Снабдувач во краен случај со електрична енергија е снабдувач со електрична енергија кој обезбедува јавна услуга снабдување со електрична енергија за домаќинствата и малите потрошувачи, во случаите утврдени со овој закон;
- 103) Снабдувач во краен случај со природен гас е снабдувач со природен гас кој обезбедува јавна услуга снабдување со природен гас на потрошувачите приклучени на систем за природен гас, во случаите утврдени со овој закон;
- 104) Снабдувач со енергија, односно природен гас е носител на лиценца кој ги снабдува потрошувачите со енергија, односно природен гас и може да врши трговија со енергија, односно природен гас;
- 105) Тарифа е цена на услуга која ја обезбедуваат вршителите на регулираните енергетски дејности пренос и дистрибуција на енергија или природен гас, формирана според прописите за формирање на цени и тарифните системи;
- 106) Тарифен систем е пропис со кој се определуваат елементите за формирање на тарифите за одделни регулирани енергетски услуги;
- 107) Технички капацитет на системот за пренос на природен гас е најголемиот траен капацитет на системот што операторот на системот може да го понуди на корисниците на системот, водејќи сметка за техничките и оперативните можности на преносниот систем;

- 108) Топлинска енергија е енергија во облик на топла вода или пареа добиена во постројки за производство на топлинска енергија со користење на горива (фосилни, биомаса или биогаз), геотермални извори или сончева енергија;
- 109) Транзит на електрична енергија е пренесување на електрична енергија преку електропреносната мрежа при што електричната енергија не се произведува ниту пак се презема од потрошувачите во електроенергетскиот систем на Република Македонија;
- 110) Транспорт на природен гас е пренесување на природен гас преку гасоводи или други облици на транспорт, како авто или железнички цистерни и други превозни средства;
- 111) Транспорт на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт е пренесување на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива или горива за транспорт со нафтоводи, продуктоводи и други облици на транспорт, како авто или железнички цистерни и други превозни средства;
- 112) Трговец е лице што купува енергија или енергенти заради натамошна продажба;
- 113) Трговец на големо со горива е правно лице на кое што му е издадена лиценца за трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и/или горива за транспорт;
- 114) Трговец на мало со горива е лице регистрирано за трговија кое врши дејност трговија на мало со нафтени деривати и горива за транспорт;
- 115) Трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт е купување од земјата и странство на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и/или горива за транспорт заради натамошна продажба на трговци, преработувачи или потрошувачи во земјата и странство;
- 116) Трговија на мало со нафтени деривати и горива за транспорт е купување од продавачи во Република Македонија на нафтени деривати и горива за транспорт од производители и трговци на големо со сурова нафта, нафтени деривати и горива за транспорт заради натамошна продажба на нафтени деривати и горива за транспорт на потрошувачите во Република Македонија;
- 117) Трговија со енергија или енергенти е купување на енергија или енергенти и продажба на енергија или енергенти на купувачи;
- 118) Управување со потрошувачката на електрична енергија е систем за следење на потрошувачката на електричната енергија и преземање соодветни мерки за подобро искористување на електричната енергија, вклучувајќи мерки за подобрување на енергетската ефикасност и/или периодот на користење на енергијата;
- 119) Управување со систем за пренос на природен гас е оперативно управување на системот за пренос на природен гас и организација на пазарот на природен гас во Република Македонија, вклучувајќи урамнотежување на планираните и испорачаните количини на природен гас во реално време преку преносните мрежи за природен гас и не вклучува снабдување со природен гас;
- 120) Физичко загушување при преносот на природен гас е состојба кога потрошувачката во системот за пренос на природен гас го надминува техничкиот капацитет на системот; и
- 121) Фосилни горива се јаглен, сурова нафта, нафтени деривати и природен гас

Член 51

- (1) За издавање на овластување за изградба на нови или реконструкција на производните објекти наведени во членот 49 став (6) од овој закон заинтересираните домашни и странски инвеститори до Владата на Република Македонија поднесуваат барање за издавање на овластување, а за производните објекти наведени во членот 49 став (7) до единицата на локална самоуправа.

- (2) Владата на Република Македонија во рок од осум дена од денот на приемот на барањето, ќе го објави барањето во „Службен весник на Република Македонија“ и истото ќе го достави до Министерството.
- (3) Градоначалникот на единицата на локалната самоуправа, во рок од осум дена од денот на приемот на барањето, ќе го објави барањето во службеното гласило на единицата на локална самоуправа.
- (4) Министерот поблиску ги пропишува формата и содржината на барањето за овластување за изградба или реконструкција на објектите од став (1) на овој член.

Член 62

- (1) Изградбата на нови системи за дистрибуција на природен гас на определено подрачје од територијата на Република Македонија се врши од страна на правни лица врз основа на концесија доделена од страна на Владата на Република Македонија.
- (2) Концесијата од ставот (1) на овој член го содржи и правото на вршење на регулираната енергетска дејност дистрибуција на природен гас.
- (3) Периодот за кој се издава концесијата не може да биде пократок од 20 години и подолг од 35 години. Концесијата, по барање на концесионерот, може да се продолжува за период за кој била издадена претходната концесија. Концесионерот нема право да ја пренесе концесијата на друго лице.
- (4) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот или на предлог на единица на локална самоуправа, донесува одлука за започнување на постапката за доделување на концесија за изградба на нов систем за дистрибуција на природен гас. Во одлуката, Владата ќе го пропише видот на постапката за доделување на концесија, обврската за плаќање на концесионскиот надоместок, како и критериумите за учество и за избор на најповолен понудувач.
- (5) Пред донесувањето на одлуката од ставот (4) на овој член Владата на Република Македонија, во согласност со Законот за локална самоуправа, може да склучи договор за соработка со единиците на локалната самоуправа на чии што подрачја треба да се гради системот за дистрибуција на природен гас.
- (6) Постапката за доделување концесија ја подготвува, организира и спроведува комисија формирана од страна на министерот. Комисијата ја подготвува тендерската документација. По предлог на министерот, Владата на Република Македонија дава согласност за тендерската документација.
- (7) На постапката за доделување на концесијата и договорот за концесија се применуваат одредбите од овој закон и Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство.
- (8) Владата на Република Македонија го овластува министерот, во име на Владата да го склучи договорот за концесија.

Член 63

- (1) Изградбата на нови системи за дистрибуција на топлинска енергија за подрачје на единица на локалната самоуправа се врши врз основа на концесија на градба која што ја доделува советот на единицата на локалната самоуправа.
- (2) Концесијата од ставот (1) на овој член го содржи и правото на вршење на регулираната енергетска дејност дистрибуција на топлинска енергија.
- (3) Периодот за кој се издава концесијата не може да биде пократок од 20 години и подолг од 35 години. Концесијата, по барање на концесионерот, може да се продолжува за период за кој била издадена претходната концесија. Концесионерот нема право да ја пренесе концесијата на друго правно лице.
- (4) Советот на единицата на локалната самоуправа, на предлог на градоначалникот, донесува одлука за започнување на постапката за доделување на концесија за изградба на нов систем за дистрибуција на топлинска енергија. Во одлуката, советот на единицата на локалната самоуправа ќе го пропише видот на постапката за доделување на концесија, обврската за плаќање на концесионскиот надоместок, како и критериумите за учество и за избор на најповолен понудувач.

- (5) Постапката за доделување концесија ја подготвува, организира и спроведува комисија формирана од страна на градоначалникот. Комисијата ја подготвува тендерската документација. По предлог на градоначалникот, советот на единицата на локалната самоуправа со одлука ја усвојува тендерската документација.
- (6) Постапката за доделување на концесијата ќе се спроведе според одредбите од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство и одредбите од овој закон.
- (7) Советот на единицата на локалната самоуправа ќе го овласти градоначалникот, во име на советот да го склучи договорот за концесија.

Член 103

- (1) Трговецот на големо со горива купува сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и/или горива за транспорт од производителите, тргува со други трговци на големо со горива и ги снабдува трговците на мало со горива и потрошувачите.
- (2) Трговецот на големо со горива треба да има во сопственост или да има право на користење простор за складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и/или горива за транспорт.
- (3) Трговецот на големо со горива е должен во секое време да има оперативни резерви од нафтени деривати и горива за транспорт за покривање на петдневен просечен обем на трговија, пресметан врз основа на остварениот обем на трговија за секој дериват одделно во претходната година.
- (4) Потрошувачите можат да набавуваат нафтени деривати или горива за транспорт и од странство доколку нафтениите деривати или горивата за транспорт ги користат исклучиво за свои потреби, за што не е потребна лиценца за трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива или горива за транспорт.

Член 110

- (1) За квалитетот на нафтениите деривати и горивата за транспорт се одговорни производителите, трговците на големо со горива и трговците на мало со горива, во согласност со уредбата за квалитетот за течните горива од членот 108 од овој закон.
- (2) Квалитетот на нафтениите деривати и горивата за транспорт се потврдува со изјава за сообразност што производителите или трговците на големо на дериватот или горивото за транспорт ја обезбедуваат од акредитирана лабораторија.

Член 135

- (1) Со енергетската контрола се обезбедува:
 - 1) проценка и исплатливоста на можностите за намалување на потрошувачката на енергија во зградите, придружните (помошните) постројки и опрема, како и во индустриските процеси,
 - 2) издавање на сертификат за енергетски карактеристиките на зградата, во согласност со посебните прописи и
 - 3) утврдување на остварените заштеди како резултат од примената на мерките за подобрување енергетската ефикасност и заштедата на енергија.
- (2) Нарачателот на енергетската контрола е должен на енергетскиот контролор со склучил договор за енергетска контрола да му ги достави на увид сите податоци, техничка и друга документација за предметот за енергетска контрола и ќе му овозможи услови за непречено вршење на енергетска контрола.

- (3) Енергетската контрола се состои од прибирање и анализа на податоци кои што се однесуваат на предметот на енергетската контрола, мерење на потрошувачката на енергија во објектот, проценка на енергетската ефикасност и исплатливоста на можностите за заштеда на енергија, како и изготвување и доставување на извештај за наодите од енергетската контрола.
- (4) Извештајот за наодите од енергетската контрола особено содржи:
- 1) податоци за основната потрошувачка на енергија на зградата, градежната единица, уредите и постројките и со показатели за потрошувачката,
 - 2) податоци за усогласеноста на својствата на објектот предмет на енергетска контрола со техничките прописи за енергетските карактеристики на градежните објекти и другите прописи со кои се уредува енергетската ефикасност на зградите и градежните единици,
 - 3) проценка на енергетската ефикасност,
 - 4) идентификација на мерките за намалување на потрошувачката на енергија и подобрување на енергетската ефикасност,
 - 5) проценка за заштеда на енергија и постапка за утврдување на заштедата,
 - 6) пресметка за исплатливоста на примената на мерките за подобрување на енергетската ефикасност,
 - 7) препораки за примена на мерките за подобрување на енергетската ефикасност и
 - 8) други потребни податоци.
- (5) Министерот донесува Правилник за енергетска контрола со кој што поблиску се уредува:
- 1) спроведувањето на енергетската контрола,
 - 2) начин на проценка на основната потрошувачка на енергија,
 - 3) содржината и формата на извештајот за енергетската контрола,
 - 4) основните елементи за формирање на износот на надоместокот за вршење на енергетската контрола,
 - 5) начин, постапка и услови за избор на правни лица што ќе вршат обуки за енергетски контролори,
 - 6) основните елементи на програмата и начинот на вршење на обука и полагање на стручен испит за енергетски контролори,
 - 7) издавањето, продолжувањето и одземањето на овластувањата за вршење на енергетска контрола, како и признавањето на важноста на овластувањата или други соодветни документи за вршење на енергетска контрола издадени во други држави,
 - 8) формата, содржината и начинот на водење на регистарот на лицата овластени за вршење енергетска контрола и
 - 9) содржината и формата на извештаите од членот 134 став (4) од овој закон што ги доставуваат лицата од јавниот сектор, односно Агенцијата за енергетика.
- (6) Составен дел на Правилникот за енергетска контрола е и методологијата за мерење и верификација на заштедата на енергија.

Член 136

- (1) Сертификат за енергетски карактеристики на зграда се издава за згради или градежни единици со плоштина на корисната подна површина поголема од плоштината утврдена во Правилникот за енергетски карактеристики на зградите од ставот (8) на овој член.
- (2) Сертификатите за енергетски карактеристики на зградите ги издаваат правни лица овластени за вршење на енергетска контрола со период на важење според Правилникот за енергетски карактеристики на зградите од ставот (8) на овој член, кој што не може да биде подолг од десет години сметајќи од денот на издавањето на сертификатот.
- (3) Инвеститорот е должен кон барањето за издавање на одобрение за градење на нови згради или значителна реконструкција на постојни згради, како составен дел на основниот проект да приложи изјава од правно лице овластено за вршење на енергетска контрола за усогласеност на основниот

- проект со основните барања на зградата во поглед на исполнување на минималните барања утврдени во Правилникот за енергетски карактеристики за зградите од ставот (8) на овој член.
- (4) По завршувањето на изградбата на згради или по значителната реконструкција на постојните згради, инвеститорот е должен да обезбеди сертификат за енергетски карактеристики на зградата и истиот да го поднесе кон барањето за издавање на одобрение за употреба на зградата.
 - (5) Продавачите или закуподавците на згради или градежни единици се должни на купувачите или закупците да им го предадат сертификатот за енергетски карактеристики на зградата во оригинал или копија заверена од нотар.
 - (6) Продавачите или закуподавците на згради или градежни единици за зградите или градежните единици чија што изградба не е завршена се должни на купувачите или закупците да им ја достават копијата од изјавата до ставот (3) на овој член заверена од нотар, додека обврската од ставот (5) на овој член ќе ја исполнат по добивањето на одобрението за употреба на зградата или градежната единица.
 - (7) Сопствениците на зградите или градежните единици со плоштина на корисната подна површина поголема од плоштината пропишана во Правилникот од ставот (8) на овој член се должни да го истакнат на видно место сертификатот за енергетски карактеристики на зградата за згради или градежни единици што се во сопственост или се закупени од лица од јавниот сектор, како и згради или градежни единици од јавен карактер.
 - (8) Заради постигнување на подобрување на енергетска ефикасност на зградите, Министерот со Правилник за енергетски карактеристики на зградите ги пропишува барањата и условите кои што се однесуваат на:
 - 1) методологија за определување на енергетските карактеристики на зградите, односно градежните единици,
 - 2) минималните барања за енергетската ефикасност на новите згради и градежни единици, како и зградите и градежните единици што се предмет на значителна реконструкција,
 - 3) начинот на контрола на усогласеноста на зградите и градежните единици, уреди и постројки со одредбите на Правилникот,
 - 4) услови за проектирање и градба на нови и значителна реконструкција на постојни згради или градежни единици од аспект на енергетска ефикасност,
 - 5) начинот и периодот на контрола на системите за греење со котли за греење на просторот во згради со ефективна моќност поголема од 20 kW,
 - 6) начинот и периодот на контрола на системите за климатизација во згради со ефективна моќност поголема од 12 kW,
 - 7) типовите на згради и градежни единици во сопственост на лицата од јавниот сектор за кои е задолжително вградувањето на сончеви колектори за топла вода при изградбата на нови и значителна реконструкција на постојните објекти,
 - 8) означувањето на зградите и градежните единици во поглед на нивните енергетски карактеристики,
 - 9) формата и содржината на изјавата за усогласеност на основниот проект за градење или реконструкција со минималните барања пропишани во Правилникот,
 - 10) формата, содржината како и периодот на важење на сертификатите за енергетски карактеристики на зградите и
 - 11) најмалата плоштина на корисната подна површина на зградите или градежните единици за кои постои обврската за прибавување и истакнување сертификатот за енергетски карактеристики.

Член 137

- (17) Енергетска контрола може да врши енергетски контролор.
- (18) Физичко лице може да се стекне со овластување за вршење на енергетска контрола ако ги исполнува следниве услови:
 - 4) да има најмалку високо образование од техничка насока,

- 5) да има најмалку пет години работно искуство во структурата на работи на проектирање, надзор и одржување на градежни објекти, испитување на енергетски или процесни постројки, вршење на енергетски контроли или други енергетски услуги или работа на стручни или научни дејности од областа на енергетиката и
 - б) положен стручен испит за енергетски контролор, во согласност со Правилникот за енергетска контрола.
- (19) Правно лице може да се стекне со овластување за вршење енергетска контрола доколку постојано има вработено најмалку двајца енергетски контролори.
 - (20) Министерот издава овластување за вршење на енергетска контрола, доколку физичкото, односно правното лице ги исполнува условите утврдени во ставовите (2) и (3) на овој член, односно решение со кое се одбива барањето за издавање на овластување за вршење енергетска контрола, во согласност со Правилникот за енергетска контрола.
 - (21) Правното лице кое се стекнало со овластување за вршење на енергетска контрола е должно да го извести министерството за секоја промена на бројот на овластените контролори кои што се вработени кај него.
 - (22) Овластувањето за енергетска контрола за физичко лице важи за период од три години и може да се продолжи по истекот на рокот само ако енергетскиот контролор ги исполнил условите од Правилникот за енергетска контрола.
 - (23) Министерот донесува решение за одземање на овластувањето за вршење на енергетски контроли ако:
 - 5) енергетскиот контролор ја спроведува контролата спротивно на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон,
 - б) во правното лице им престанал работниот однос на сите енергетски контролори.
 - (24) Против решението на министерот од ставовите (4) и (7) на овој член може да се поведе управен спор.
 - (25) Агенцијата за енергетика секоја година организира обуки и полагање на испити за енергетски контролори, како и обуки за усовршување на енергетските контролори, врз основа на програми за обука и полагање на испити изготвени од Агенцијата за енергетика, а одобрени од министерството.
 - (26) Агенцијата за енергетика преку јавен повик избира правни лица за спроведување на обуките од ставот (9) на овој член.
 - (27) Правните лица од ставот (10) на овој член треба да имаат овластување за вршење на енергетска контрола и обуката да ја спроведуваат енергетски контролори.
 - (28) Странско физичко лице кое што поседува овластување или друг соодветен документ за вршење на енергетска контрола издадено во друга држава може да врши енергетска контрола во Република Македонија доколку овластувањето или соодветниот документ е признаено од страна на министерството во постапка пропишана со правилникот од член 135 од овој закон.
 - (29) Министерството води регистар на овластени лица за вршење на енергетски контроли и го објавува регистарот на својата веб страница. Во регистарот се запишуваат и овластувања или други соодветни документи за вршење енергетска контрола од ставот (12) на овој член.

Член 138

- (1) Енергетскиот контролор е должен да ја врши енергетската контрола независно, самостојно и објективно, во согласност со закон и техничките прописи.
- (2) Овластените правни лица за вршење на енергетска контрола се должни да водат евиденција за извршените енергетски контроли, да ја чуваат документацијата за извршените контроли најмалку 10 години.
- (3) Овластените правни лица за вршење на енергетска контрола се должни, најдоцна до 31 јануари, да доставуваат до Агенцијата за енергетика извештај за извршените енергетски контроли кај лицата од јавниот сектор во претходната календарска година.

- (4) Агенцијата за енергетика, врз основа на извештаите од ставот (3) на овој член, подготвува годишен извештај за претходната календарска година и, најдоцна до 31 март, го доставува до министерството.
- (5) Овластеното лице за вршење на енергетска контрола е должно по барање од нарачателот да ја изврши енергетската контрола во согласност со одредбите од овој закон.
- (6) Енергетскиот контролор не смее да извршува енергетска контрола ако нарачателот е правно лице:
 - 1) во кое поседува акции или удел,
 - 2) со кое соработувал во изградбата на проектот, ревизија на проектот, вршел надзор на градење, или вршел работи на одржување на објектот за кој се бара енергетската контрола, или
 - 3) во кое е член на орган на управување, прокуриснт, полномошник или вработен.
- (7) Енергетскиот контролор не смее да извршува енергетска контрола ако нарачателот е физичко лице:
 - 1) со кое соработувал во изградбата на проектот, ревизија на проектот, вршел надзор на градење, или вршел работи на одржување на објектот за кој се бара енергетската контрола,
 - 2) со кој е брачен другар или роднина.
- (8) Правното лице овластено за вршење на енергетска контрола издава сертификат за енергетски карактеристики на зградите, врз основа на извршена енергетска контрола.

Член 165

(1) Производите кои што користат енергија или производите кои што влијаат врз потрошувачката на енергија можат да се увезат, да се пуштат на пазарот во Република Македонија и/или да се стават во употреба само ако:

- 1) се сообразни со пропишаните барања за еко дизајн на производите,
- 2) сообразноста со пропишаните барања е утврдена во пропишана постапка и
- 3) се означени во согласност со прописот кој што се однесува на таа група на производи.

(2) Владата на Република Македонија, на предлог на министерството, во соработка со министерството надлежно за животната средина, ќе донесе Уредба за еко дизајн со кој поблиску ќе ги пропише:

- 1) општите услови за еко дизајн на производите,
- 2) методите за определување на генеричките и специфичните барања за еко дизајн,
- 3) генеричките и специфичните барања за еко дизајн на одделни видови производи или групи производи,
- 4) внатрешната контрола на еко дизајнот,
- 5) системот за управување со оценката на сообразноста,
- 6) динамиката и роковите за примената на условите и барањата од Уредбата за одделни видови производи и
- 7) другите услови со кои што треба да се обезбеди дека производите кои што користат енергија или влијаат врз потрошувачката на енергија ги исполнуваат барањата за еко дизајн.

Член 181

- (1) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, производител на електрична енергија кое што:
 - 1) не доставува извештаи, податоци и информации до операторот на електропреносниот систем или операторот на дистрибутивниот систем, во согласност со мрежните правила за пренос или мрежните правила за дистрибуција (член 65, став 2, точка (4));

- 2) не доставува до операторот на пазарот на електрична енергија податоци и информации од договорите за продажба на електрична енергија и/или системски услуги, во согласност со пазарните правила (член 65, став 2, точка (5));
 - 3) ако во своето производство користи мазут како гориво, а не обезбедил во секое време да има оперативни резерви од мазут кои се најмалку еднакви на седумдневните потреби за работа со максимален капацитет (член 65, став (3));
 - 4) како производител на електрична енергија што обезбедува јавна услуга не доставува до Регулаторната комисија за енергетика одделни месечни извештаи за продажбите на снабдувачот на електрична енергија во краен случај и на пазарот на електрична енергија (член 66, став (9));
- (2) Глоба во износ од 700 до 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.
 - (3) Глоба во износ од 300 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на службеното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.
 - (4) Глоба во износ од 700 до 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 190

- (2) Глоба во износ од 5000 до 7000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице:
 - 1) производител на електрична енергија или снабдувач во краен случај со електрична енергија доколку не го склучат договорот од член 66 став (2) или ако не ја применуваат одлуката од член 66 став (5) на овој закон;
 - 2) оператор на електропреносен или електродистрибутивен системи, ако во рамки на оперативните можности на соодветниот систем не обезбедат приоритет за пристап на системите за електричната енергија произведена од обновливи извори (член 122, став (3));
 - 3) корисник на енергетски систем ако постапува спротивно на обврските утврдени во член 154 на овој закон;
 - 4) вршител на енергетска дејност ако не обезбедил доверливост на деловните податоци и информации коишто што ги добил од корисниците при вршењето на дејноста во согласност со закон. (член 160, став (1));
 - 5) лице од јавниот сектор ако не ги исполнува обврските од член 134, став (2) на овој закон;
 - 6) лице од јавниот сектор ако не го достави до Агенцијата за енергетика извештајот од енергетската контрола, (член 134, став (3));
 - 7) лице од јавниот сектор ако при спроведување на постапките за јавни набавки, не определи дека задолжителен критериум за избор на најповолна понуда ќе биде и енергетската ефикасност на предметот на јавната набавка, (член 134, став (5));
 - 8) лице од јавниот сектор ако земе под закуп деловен простор во објект кој не поседува сертификат за усогласеност со барањата за енергетските карактеристики на згради, (член 134, став (6));
 - 9) повластен производител на електрична енергија ако не доставува планови за производство на електрична енергија до операторот на пазарот на електрична енергија во согласност со пазарните правила, (член 152 став (1) точка 2));
 - 10) оператор на пазарот со електрична енергија ако не склучи договор за откуп на електричната енергија од повластените производители, (член 153 став (2));
 - 11) оператор на пазарот со електрична енергија ако на операторот на електропреносниот систем не му ги надомести трошоците за урамнотежување и потребните системски услуги поврзани со работата на повластените производители, (член 153, став (5));
 - 12) снабдувач или трговец со електрична енергија ако не откупува од операторот на пазарот потребна количина на електрична енергија произведена од повластените производители, (член 153, став (7));

- (3) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице:
- 1) снабдувач со енергија ако најдоцна до 31 јануари не ги достави до Министерството и Агенцијата за енергетика податоците за претходната календарска година, пропишани во членот 133 на овој закон;
 - 2) енергетскиот контролор кое врши енергетска контрола спротивно на закон и техничките прописи (член 138, став (1)).
 - 3) вршител на енергетска контрола ако не води евиденција за извршените енергетски контроли, не ја чува документацијата за извршените контроли најмалку 10 години. (член 138, став (2));
 - 4) ако не достави извештај до Агенцијата за енергетика за извршените енергетски контроли во претходната календарска година. (член 138, став (3));
 - 5) снабдувач со електрична или топлинска енергија и природен гас ако на јасен и недвосмислен начин не ги информира потрошувачите преку сметките за податоците определни во член 141, став (4) на овој закон;
 - 6) кое увезува и/или пушта на пазарот во Република Македонија производи кои што не се означени во согласност со член 142 на овој закон;
 - 7) вршител на енергетска дејност ако ги злоупотребил деловните тајни и информации коишто ги добил при вршење на дејноста заради стекнување на деловна корист, како и заради преземање на дискриминаторски дејствија во корист на трети лица, (член 160, став (3));
 - 8) коешто гради или изведува други работи, засадува растенија и дрвја на земјиште под, над и покрај енергетските објекти, уреди и постројки, со кои се нарушува процесот на производството, пренесувањето и дистрибуцијата на енергија или се загрозува безбедноста на луѓето и имотот, освен во случаите определени со овој закон (член 161 став (1));
 - 9) сопственик, односно корисник на земјиштето ако не дозволи премин преку тоа земјиште за вршење премер, снимање, проектирање и изведување на работи на одржување и реконструкција на преносни и дистрибутивни енергетски објекти, како и вршење на инспекциски надзор на земјиштето на кое тие се поставени, (член 162 став (1)); и
 - 10) не се придржуваат кон обврските пропишани со Уредбата за еко дизајн (член 165 став (3)).
- (4) Глоба во износ од 700 до 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во износ од 500 до 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (2) на овој член.
- (6) Глоба во износ од 300 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на службеното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.
- (7) Глоба во износ од 200 до 400 евра во денарска противвредност ќе се изрече на службеното лице во правното лице за дејствијата од ставот (2) на овој член.
- (8) Глоба во износ од 700 до 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичко лице за дејствијата од ставот (1), точки 1), 3), 4), 11) и 14) на овој член.
- (9) Глоба во износ од 500 до 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичко лице за дејствијата од ставот (2) на овој член.
- (10) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице ако издададе сертификат за енергетски карактеристики на зграда без да има овластување за вршење на енергетска контрола (член 136, став (2)).
- (11) Глоба во износ од 200 до 400 евра во денарска противвредност ќе се изрече на службеното лице во правното лице за дејствијата од ставот (9) на овој член.